

nrp

De meeste woningen staan er al.

Provincie Noord-Brabant
Stedelijke Gebiedsontwikkeling
22 januari 2026

elisabeth boersma

elisabeth boersma

directeur-bestuurder NRP

nrp

Provincie Noord-Brabant
Conferentie stedelijke gebiedsontwikkeling
21 Jan 2026

Inhoud

1

Over NRP

2

De opgave is politiek

> Manifest 'De meeste woningen staan er al'

nov 24

> Petitie 'Meer, sneller én duurzamer woningen toevoegen'

nov 25

3

Praktijkvoorbeelden

Het vastgoed
van de toekomst
staat er al

Slimmer benutten
bestaande
gebouwde
omgeving

Verduurzaming als aanleiding voor maatschappelijke opgaven

(sociaal + ruimtelijk + economisch)

800.000 woningen
binnen bestaande
voorraad

CO2
besparing tot 50%

kosten
besparing tot 70%

Nieuwe samenwerkingen Nieuwe processen

Niet vanzelfsprekende samenwerkingen
tussen partijen en organisaties

Nationale Renovatie Platform

Het NRP is een onafhankelijke stichting gedragen door partners uit het brede spectrum van de ruimtelijke ontwikkeling.

Het NRP is een onafhankelijke stichting gedragen door partners uit het brede spectrum van de ruimtelijke ontwikkeling.

Corporaties, bouwers, ontwikkelaars, architecten, stedenbouwkundigen, productleveranciers, banken, ingenieurs, onderhoudsbedrijven, participatiedeskundigen, gemeenten en provincies.

Het NRP is een onafhankelijke stichting gedragen door partners uit het brede spectrum van de ruimtelijke ontwikkeling.

Corporaties, bouwers, ontwikkelaars, architecten, stedenbouwkundigen, productleveranciers, banken, ingenieurs, onderhoudsbedrijven, participatiedeskundigen, gemeenten en provincies.

Een interdisciplinair netwerk, geen lobby voor één branche, wel een lobby voor de opgave:
het is een brede stem voor de grotere complexe opgaven waar we voor staan, we hebben een missie en daar willen onze partners aan bijdragen.

130 partners

Het NRP zoekt verbinding, brengt branches bij elkaar, versterkt de keten.

Aedes, Architectuur Overal, DGBC, Hogeschool van Amsterdam, Impactnetwerk Bouwcultuur, Leercirkel RGS, Ministerie VRO, Platform Woonopgave, IABR, Platform31, PROVADA, Renovate Europe Campaign, RENDA, Stichting Mevrouw Meijer, Transcity, TU Delft, TU/e, WOCODA, de BouwCampus, etc.

Programma

Jaarprogramma

Nieuwjaarsbijeenkomst
Partnerdiner
Partnerreis
Congres
4x Regiotafel

Nieuwjaarsbijeenkomst

NRP Partnerdiner

NRP Partnerreis

Florian Wolff

De duurzame muzikant

nrp

NRP Congres

NRP Regiotafel 4x/jaar

Programma

Jaarprogramma

Nieuwjaarsbijeenkomst
Partnerdiner
Partnerreis
Congres
4x Regiotafel

Werksessies (ca 18/jaar)

‘Wonen&Vitale wijken’
‘Energie&Materialen’
‘Onbenut Potentieel’

Werk sessie

werksessies

Werksessies

Werksessies

Programma

Jaarprogramma

Nieuwjaarsbijeenkomst
Partnerdiner
Partnerreis
Congres
4x Regiotafel

Werksessies (ca 18/jaar)

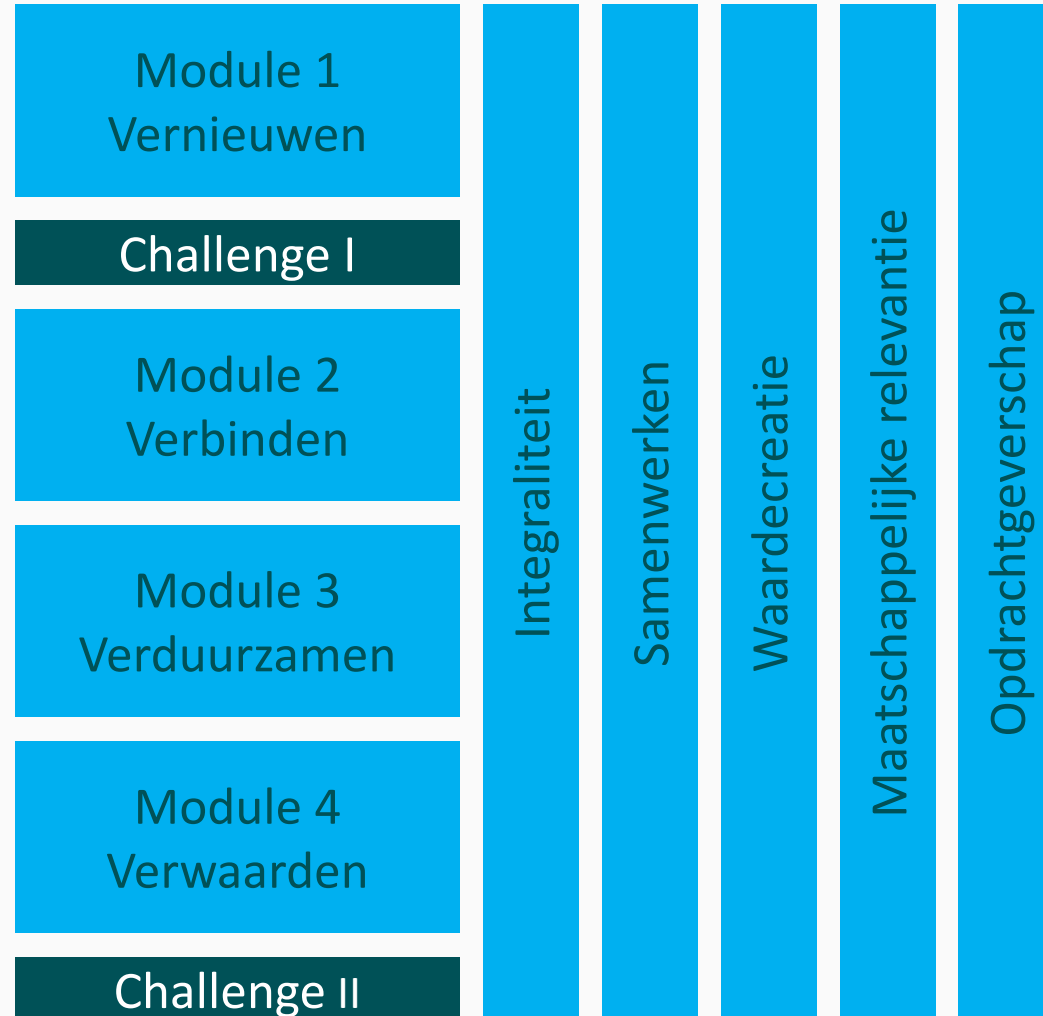
‘Wonen&Vitale wijken’
‘Energie&Materialen’
‘Onbenut Potentieel’

NRP Academie

- > opleiding renovatie&transformatie i.s.m. TU Delft
- > traject Circulair Organiseren (woningcorporaties en onderhoud)
- > Interstedelijk Leren (gemeente, woningcorporaties, ontwikkelaars, welzijn, ect)

NRP Opleiding Renovatie en Transformatie

Opzet en producten

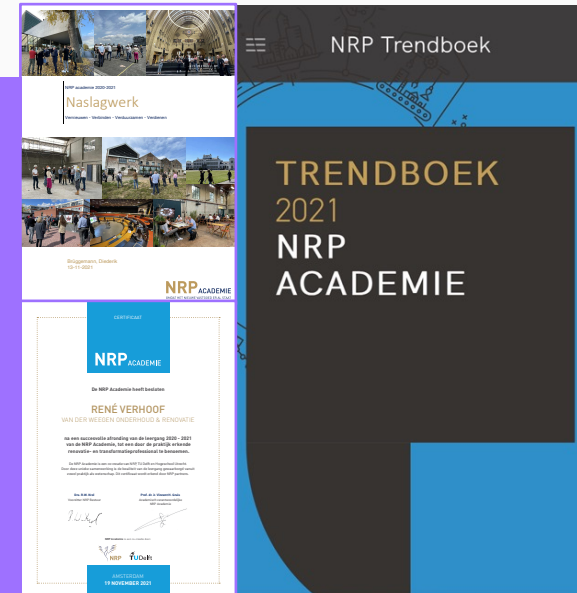

- 18 college dagen
- Twee Challenges
- Inspirerende locaties
- +/- 20 deelnemers per jaar
- +/- 60 docenten
- Collegiaal programma

Werving 2026 is
gestart
Vroegboekkorting
tot 1 juli
www.nrp.nl

Producten

- Certificaat
- Trendboek
- Logboek

Bijdrage en benefits NRP partners

Theorie en inspiratie:

- Lezing
- Film/ video
- Rondleiding

Docent: delen van kennis

Host op locatie: delen van missie organisatie

Profilering als kennispartner

Kennismaking organisatie (missie/ doelen)

Aan de slag:

- Workshop
- Opdracht

Workshopbegeleider:
Inbreng tool/ instrument

Partners breed kennis laten maken tool
Nieuwe tool laagdrempelig testen

Casuïstiek:

- Challenge
- Casusdag

Opdrachtgever: Inbrengen
(complexe) opgave tbv Challenge

Nieuwe inzichten als input voor complexe opgave

Reflectie:

- Intervisie
- Logboek

Opleiding Renovatie & Transformatie NRP+TU Delft

Excursies

NRP Academie - Challenges

Programma

Jaarprogramma

Nieuwjaarsbijeenkomst
Partnerdiner
Partnerreis
Congres
4x Regiotafel

Werksessies (ca 18/jaar)

‘Wonen&Vitale wijken’
‘Energie&Materialen’
‘Onbenut Potentieel’

Academie

> opleiding renovatie&transformatie i.s.m. TU Delft
> traject Circulair Organiseren (woningcorporaties en onderhoud)
> Interstedelijk Leren (gemeente, woningcorporaties, ontwikkelaars, welzijn, ect)

Prijzen

Masterprijs
Gulden Feniks

NRP Masterprijs

NRP Gulden Feniks

team

Elisabeth Boersma

Directeur

Linda Vlassenrood

Manager programma

Barbara Middelhoff

Programmamanager NRP Academie

Rutger Oolbekkink

Programmamanager NRP Academie

Martijn Blom

Programmamanager Interstedelijk leren

JaapJan Berg

Projectmedewerker

Jasper Holtus

Producent

Merel Stolker

Programmamanager

Marieke Berkers

Programmamanager Gulden Feniks &

Lisa Barkey

Programmamanager

Floor van den Elsen

Communicatie

Malou te Wierik

Communicatie

Max de Groot

Producent

bestuur

Elisabeth Boersma

Directeur

Bart Krol

NRP
Voorzitter

Bas Rutten

ABN Amro
Penningmeester

Wessel de Jonge

WDJArchitecten

Sigrid Hoekstra

WoonFriesland
Bestuurslid

Edwin Blom

Bestuurslid

Ronald Dielwart (1963-2024)

Dura Vermeer
Bestuurslid

Context

Water

Voedselproductie

Mobiliteit

Energie

Wonen

Klimaat

>> ruimte wordt steeds beperkter

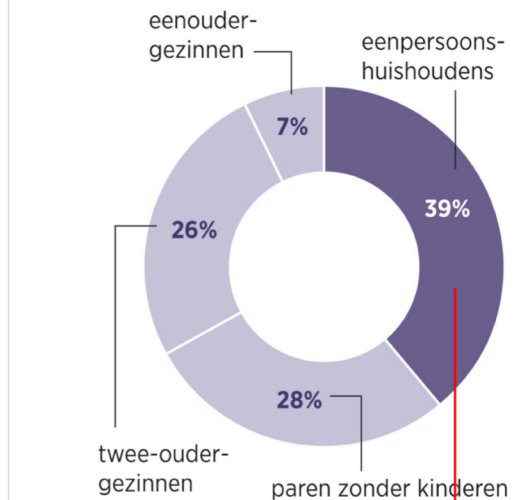
Context

Demografie

bron:
Floris Alkemande
Rewriting Architecture

nrp

Samenstelling huishoudens
in procenten, 2020

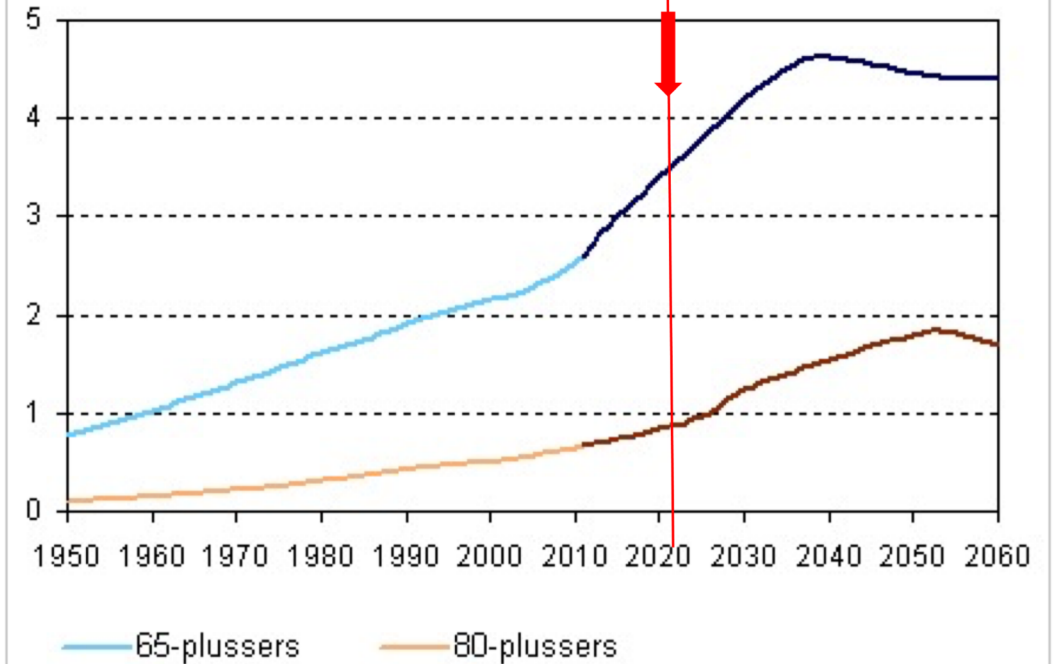

©TROUW | BRON: KAW

Beeld Sander Soewargana
Photo by: Beeld Sander Soewargana

IN POPULAIRE
STADSWIJKEN 50%

aantal (x mln)

Figuur 2: Grijze druk a, 1950-2010
Photo by: CBS Bevolkingsstatistiek

Context

De bestaande voorraad telt. Nu meer dan ooit.

Wie de som maakt van de stikstof-belasting, de positie van corporaties en het belang van bestaande sociale weefsels, weet dat de toekomst ligt in het beter benutten van de bestaande gebouwde omgeving.

Hierin is de innovatiekracht van nieuwe coalities, tussen marktpartijen, overheid en bewoners, cruciaal.

Opgaven verbinden

Ruimtelijk: onbenut potentieel van de bestaande voorraad

Materiaal: Whole Life Carbon

Coalities: vernieuwende en langjarige samenwerkingen

Sociaal: sociaal-economische opgaven, segregatie

Oppgave
=
Politiek

Geen sloop, tenzij.
Renovatie is
leidend,
nieuwbouw volgt.

Manifest

De meeste woningen staan er al

nov 2024

nrp

**NATUUR
& MILIEU**
Laat zien dat het kán

Manifest

Meer woningen uit
verbouw naast nieuwbouw

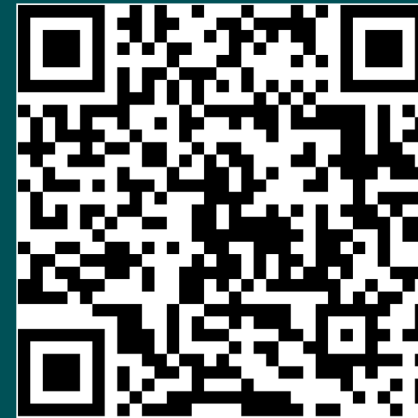
De meeste woningen staan er al

Een initiatief van

nrp

**NATUUR
& MILIEU**
Laat zien dat het kán

Lees het Manifest hier:

De focus verschuiven

Meer woningen uit verbouw

- Focus op het beter benutten van bestaande bouw
- Verduurzamingsopgave én sociaaleconomische opgaven
- Een grotere visie. Een bredere businesscase.
- 2030: 15 tot 30+ % woningen uit verbouw!

Hoe?

Langetermijn verbouwbeleid met experimenteerruime

- Al doende nieuw toekomstbestendig beleid > vanuit innovatieve coalities
- Integrale wijkvisies > vanuit bewonersperspectief
- Kleinschalige passende verdichting > stad en dorp
- Experimenteerruimte (opgaven gecombineerd): woonzorg, woonconcepten, nieuwe materialen en klimaatbestendige woningbouw

Aan de slag!

Concreet

- Verbouwafspraken per provincie
- Vanuit huidige bewoners naar meerwaarde
- Duurzame, langjarige businesscase
- Splitsen vereenvoudigen (nooit als doel op zichzelf, maar passend binnen een grotere visie)

NRP biedt actieve coalities om samen op zoek te gaan naar de innovatieve route!

Manifest overhandigd namens (120 partijen)

Dit manifest wordt overhandigd namens:

Abels & Partners
ARCHITECTEN

abt

ARCADIS

BEDAUX
DE BROUWER
ARCHITECTEN

Bink & van Houten
Bink & van Houten B.V. is een onderdeel van de Bink & van Houten Group

C'MON

BRIQUE

Buro
Dertig

cityförster
architecture + urbanism

CRa
College van
Rijksbouwmeester
& Rijksadviseurs

de Alliantie

Cie.

DZH
DZH
DZH
de eerste hotel
in Nederland met een volledig
elektrisch systeem

DE BOUWCAMPUS

de nieuwe
architect

DG
BC
Dutch Green
Building
Council

ie
dp

DURA VERMEER

do.co.mo.mo.
international

DUKSTAAL
SINCE 1878

EHA

EGERIA

era contour | TBI

ered

federatie ruimtelijke kwaliteit

FEDERATIE
RESTATHOUDING
MONUMENTEN

Gideon
building transition tribes

Haag
Wonen
Mooie stad

hagemans

HappelCornelisseVerhoeven.

havensteder

ERFGOEVERENIGING
HEEMSCHUT

Nieuwe
Instituut

HollandHoutland
Pioniers in biobased bouwen

no|gnd
id|t

INBO

AS
jaar
job

JONGE
KLIMAAT-
BEWEGING

kwrtr
mkrs
indebouw

Knaapen
Ged. voor elkaar

Kunsten'92

MARIEKE
BERKERS
ARCHITECTUUR
HISTORICUS

LandschappenNL

meijs

WWW.MEVROUWMEIJER.NU

MORE

Restauratiefonds.

Natuurmonumenten

de natuur en
milieufederaties

NOK.5

nvde
NEDERLANDSE VERENIGING DUURZAME ENERGIE

ONDERHOUD
NL

parte on

planB.
network based office for
urban/social strategies

PLATFORM
WOON
OPGAVE

PosadMaxwan

PREFAB ISOLATIE
PREFAB ISOLATIE NEDERLAND BV

provincie
Gelderland

RENOVATIE
TRANSFORMATIE
10-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

ReVisi

RiekBakker

RUIMTE
+ WONEN

rutges
vernieuwt onderhoud & renovatie

RUTGER
OOLBEKKINK
Adviseur ruimtelijke en
maatschappelijke vernieuwing

SpaarSaam
Adviesbureau

SPATIE
architectuur
interieur

stad
kwadraat

sto

strikolith
SAINT-GOBAIN

stroom
versnelling

Studio
Bess

STUDIO
GROEN +
SCHILD

STUDIO
LINDA
VL ASSENROOD

TBI

temp

The
Missing
Link

TNO innovation
for life
Wouter Moorlag

TU Delft
dr.ir. Wido Quist
Sectiehoofd Heritage &
Architecture

TU Delft
prof. Peter Boelhouwer
Hoogleraar Huisvestingssystemen

TU Delft
Tom Daamen
Directeur SKG

TU Delft
Tom Daamen
Hoofddocent Urban Development
Management (UDM)

TU Delft
Uta Pottgiesser

TU Delft
Vincent Gruis
Hoogleraar Housing Management

TU Delft
Wessel de Jonge
Hoogleraar Heritage & Design
aan de Faculteit Bouwkunde

UFO

URBAN
BOOST
Ralph Dansen
Bestuurslid

urgenda
SAMEN SNELLER DUURZAAM

van der wiel BOUW

VAN RUYSDAEL®
glas / verre / glass / vetro / ガラス

vivare

VNO
NCW
BRABANT
ZEELAND

VOCUS

stichting
WE
adviseurs
Ralph Dansen
Bestuurslid

WDJA

wonen limburg

WoonFriesland
Het sociaal verhuurbedrijf

Essy & symposium

Beter dan Sloop

mrt 2025

i.s.m. Fred Feddes
stichting Mevrouw Meijer
EcoQuestor
Bond Heemschut
Transcity * Valiz
Floris Alkemade

nrc

MEVROUWMEIJER

Nimeto Utrecht
Winnaar Gulden Feniks 2024

Petitie

Meer, sneller
én duurzamer
woningen
toevoegen

nov 2025

nrc

Petitie - NRP (Nationaal Renovatie Platform)

25 november 2025

Meer, sneller én duurzamer woningen toevoegen

Een initiatief van

nrp

Mede-aanbiedende organisaties:

ACAN, BNA, bnl, BNSP, BouwHulpGroep, DGBC, Federatie
Ruimtelijke Kwaliteit, Gideon, IABR, Koninklijke NLIingenieurs,
Natuur & Milieu, NVTL, NRP, Platform Ontwerp NL, Stichting
Mevrouw Meljer, Stichting Platform Woonopgave,
Vereniging Deltametropool

Uitzonderlijk brede coalitie
Meer dan 2.700 organisaties
Petitie aangeboden Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Integraal samenwerken:
nieuwbouw, transformatie, renovatie en herbestemming
in één beweging.

Bestaande gebouwde omgeving enorme, onderschatte kracht.
Beter benutten = sneller, betaalbaarder én duurzamer woningen
toevoegen.

Komende 10 jaar **beter benutten** van de bestaande bouw,
100.000 extra woningen/jaar
Tegelijkertijd nieuwbouw zorgvuldig én toekomstbestendig
vormgeven binnen die bestaande gebouwde omgeving.

Samen kan het wél.

Petitie lezen? Klik [hier](#)

www.nrp.nl

Gideon
building transition tribes

NEDERLANDSE
— VERENIGING
VOOR — TUIN —
— EN — LAND
SCHAPS —
ARCHITECTUUR

BNA
Koninklijke Bond
van Nederlandse
Architectenbureaus

vereniging
delta —
metropool

bni.
beroepsvereniging
nederlandse
interieurarchitecten

**NATUUR
& MILIEU**
Laat zien dat het kán

Voorbeelden uit de praktijk

planB.

**Vanuit de wijk
in nieuwe coalities
naar hyperintegrale
gebiedsrenovaties**

ir. elisabeth boersma
elisabethboersma@gmail.com
0624580545

www.linkedin.com/in/elisabethboersma

Nationaal Renovatie Platform

**Vernieuwend
in het
bestaande**

elisabeth boersma - directeur
e.boersma@nrp.nl
0624580545

www.nrp.nl

Aandacht voor **DOORBRAKEN** middels **INNOVATIES**:

verleden & toekomst

bestaande gebouwde omgeving

wederophbouwwijken / New Town na WO II

nabije én lange termijn

toonaangevend

ruimtelijke kwaliteit

integraal

Veelheid aan opgaven, **transities**

verduurzamingsopgave

energietransitie

circulair bouwen

mobiliteit

klimaatadaptief

armoede

segregatie

woningnood

betaalbaarheid

Veelheid aan opgaven, **transities**

Gelaagde kansen, **verbinden**

verduurzamingsopgave
energietransitie
ciculair bouwen
mobiliteit
klimaatadaptief
armoede
segregatie
woningnood
betaalbaarheid

ruimtelijk
sociaal (economisch & maatschappelijk)
ecologisch

planB.

elisabethboersma

COMPLEX

COMPLEX
↓
NIEUWE PROCESSEN

COMPLEX

NIEUWE PROCESSEN

VERNIEUWENDE COALITIES

COMPLEX

NIEUWE PROCESSEN

VERNIEUWENDE COALITIES

LEREN DOOR TE DOEN

COMPLEX

NIEUWE PROCESSEN

VERNIEUWENDE COALITIES

LEREN DOOR TE DOEN

ZORGVULDIGHEID

VALLEN & OPSTAAN

VOLHARDING, LANGE TERMIJN

M

RU PARE

Slotervaart, Chris Lebeauststraat 4

Amsterdam

2013

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

- Gemeente Amsterdam
- Stichting Samen Ondernemen
- 35 ondernemers
- 8 religies
- Hogeschool van Amsterdam
- Deerns Bouwfysica en Energie
- Oranje b.v.
- Huibers Constructieadvies (engineer)
- Auguste van Oppen, Evert Klinkenberg, Marc van Asseldonk, Marcello Soeleman

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE

*Slotervaart
Amsterdam*

A new kid on the block

In response to austerity measures in the Dutch economy, a social entrepreneur developed an innovative business model capable sustaining community centers in challenging neighborhoods. By supplementing receding funding with profitable start-ups, vital functions are retained for the community.

Inclusive design

This concept would be tested in a former school in Amsterdam's Slotervaart neighborhood. Through a series of workshops with its users, the building's potential was investigated. The typology of this school turned out to be very suitable for this purpose: its classrooms surround a generous collective hallway, making it ideal for small organizations.

Turning a liability into an opportunity

The school's gymnasium was a different story altogether. Comprising more than 10% of the building's floor area, this space represented a significant liability for the project's fragile cash flow. It could serve as a foyer, but its position far away from the original entrance cancels this advantage. The proposition to relocate the entrance to the gymnasium proved to be a bold, cost-efficient and spatially convincing move in recoding the building.

A concentrated intervention with effect

Several ambitions were realized with this pirouette. The cash flow was reinforced by generating more leasable space at the former entrance. The introduction of a foyer in the heart of the building maximizes accessibility whilst forming an attractive public interior. Simultaneously on the sunny side of the building, the former schoolyard can now be reinvented, transforming from an undefined transit space into a functioning public courtyard.

A new face for the neighborhood

Spatial interventions are concentrated to maximize their effect. A mezzanine with five thematic greenhouses was introduced, offering complementary space to both the foyer and the traditional classrooms. The previously introverted gymnasium is opened up by installing full-height overhead doors. With the flick of a switch the former gymnasium can be transformed from a generous foyer to an airy public interior. This rich spatial experience extends outwards onto the adjacent balcony overlooking the immediate surroundings.

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE

*Slotervaart
Amsterdam*

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE

*Slotervaart
Amsterdam*

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE

*Slotervaart
Amsterdam*

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE
*Slotervaart
Amsterdam*

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE

*Slotervaart
Amsterdam*

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE

*Slotervaart
Amsterdam*

dezeen

Retractable garage-style doors open Amsterdam entrepreneur hub to the elements

Alyn Griffiths | 23 October 2016 | [Leave a comment](#)

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE

Slotervaart
Amsterdam

RU PARE

winnaar

NRP Gulden Feniks

Low Budget High Impact

2017

planB.

network based office for
urban&social strategies,
architecture and graphic design

[linkedin.com/in/elisabethboersma](https://www.linkedin.com/in/elisabethboersma)

RU PARE

*Slotervaart
Amsterdam*

BOUWPLAATS

*Piushaven
Galjoenstraat, Tilburg
2013-huidig*

Een strategie voor de Galjoenstraat, Tilburg die zich richt op de uiteindelijke ontwikkeling van de voormalige 'Janusloodsen' van Janus Metaal, tot woongebied met mogelijkheden voor kleinschalige bedrijvigheid. Gezamenlijk met gemeente en ontwikkelaar zetten wij in op een dynamisch proces waarin imago-building, tijdelijk gebruik en permanent gebruik naadloos in elkaar overgaan.

In een dergelijk proces verzorgt planB gebouwbeheer, programma, tijdelijk gebruik en werving van toekomstig gebruikers voor een minimale periode van 5 jaar.

planB.

elisabethboersma

BOUW PLAATS

GALJOENSTRAAT 37
PIUSHAVEN TILBURG

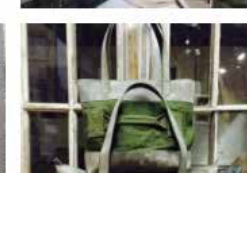
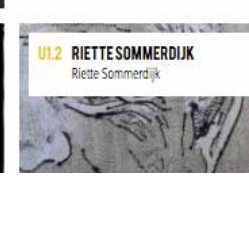
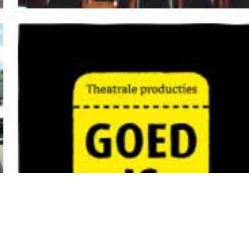
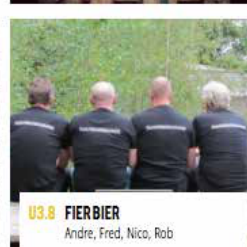
SHOP

PIUS
HAVEN

DEELNE
MERS

RUIMTE

AGENDA

planB.
elisabethboersma

BOA – BIJ ONS ACHTER

Spoorzone

Burgemeester Brokxlaan, Tilburg

2015-huidig

Gericht op de toekomstige ontwikkeling van de Theresiazone, als onderdeel van de Spoorzone in Tilburg, maken de buurtbewoners zelf een tijdelijk park van het braakliggend terrein.

Door met diverse partijen uit de spoorzone samenwerkingen aan te gaan wordt een groot netwerk betrokken, ontstaat een rijk programma, betrokkenheid en verantwoordelijkheid.

Partners van de groep buurtbewoners waren o.a. de Kennismakerij, Woodworks (Amarant), Villa Anna, De Bibliotheek, Gemeente Tilburg, Van de Bron.

Plan B bespeurt de wens van de bewoners, formuleert een doel, betreft en stimuleert partners en begeleid het project tot en met de uitvoering.

planB.

elisabethboersma

planB.

elisabethboersma

planB.

elisabethboersma

DE FLAT

*55.000m² klusflat Kleiburg
Bijlmer. Amsterdam Zuid-Oost
2011-2013*

DeFlat is een klushuizenproject van 55.000m² in de laatste originele Bijlmerflat in Amsterdam Zuidoost. Klushuizen zijn koopwoningen waar je naar eigen inzicht vormgeeft aan de indeling van jouw huis en die je kunt schakelen zoals jij wilt; links, rechts, boven en onder elkaar. Om te wonen, om te werken! Vraag en fascinatie is: wat betekent de optelling van 300 nieuwe bewoners voor nieuwe woonvormen, nieuwe functies en nieuw ontwerp en hoe kan regelgeving zoals het Bouwbesluit en Bestemmingsplan zich hiertoe verhouden.

Voor DeFlat Amsterdam is een dynamische gebruiksentwikkeling opgesteld, gericht op gebruikers, gebruik en gebouw. Door imago-ontwikkeling, tijdelijke programmering en permanent gebruik met elkaar te versmelten wordt doelgericht gewerkt aan de definitieve setting van Kleiburg. Een integraal proces waarbij het gebouw naamsbekendheid krijgt en aantrekkelijk wordt voor gebruikers.

planB.

elisabethboersma

XL

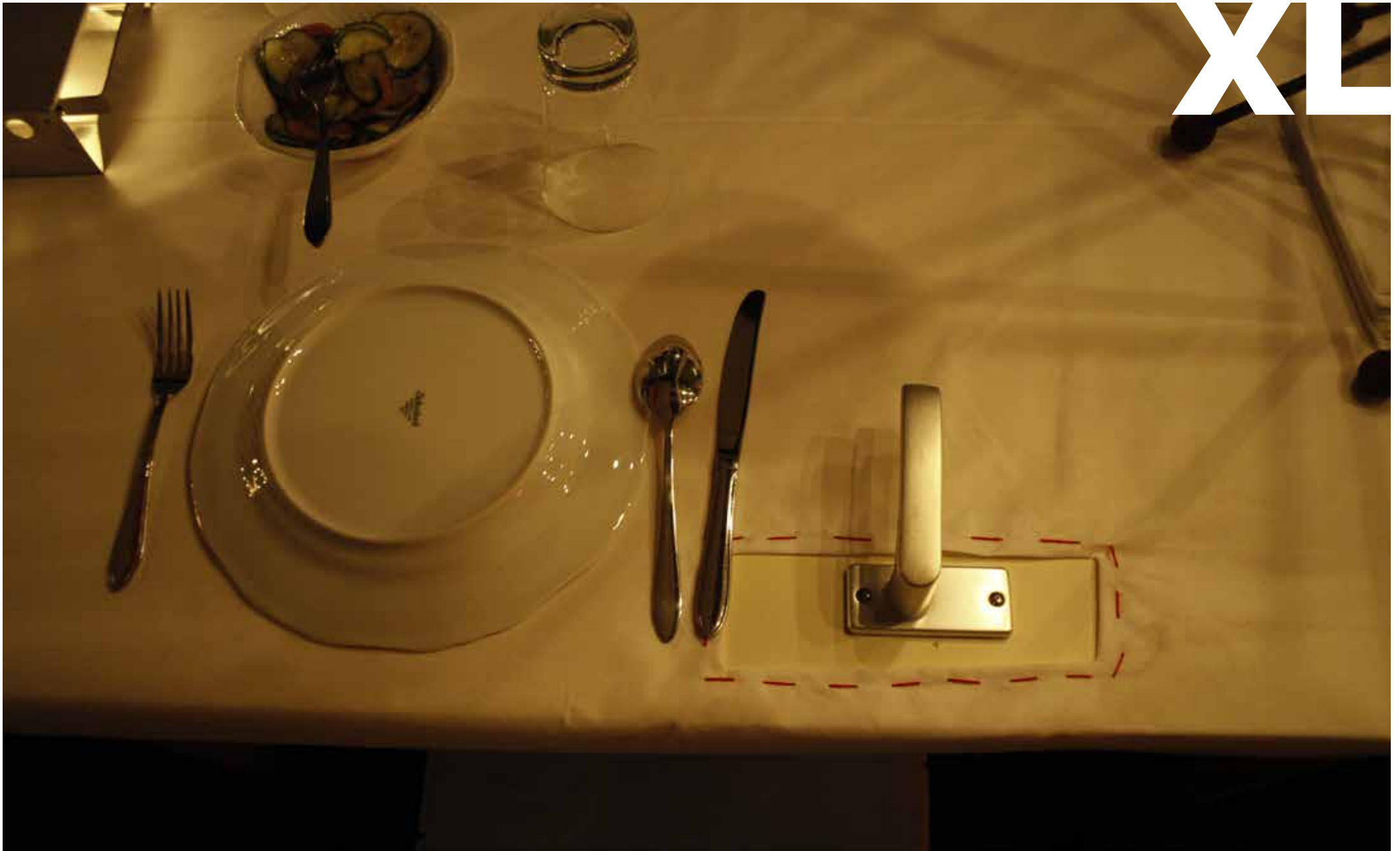
planB.

elisabethboersma

planB.

elisabethboersma

XL

planB.

elisabethboersma

XL

planB.

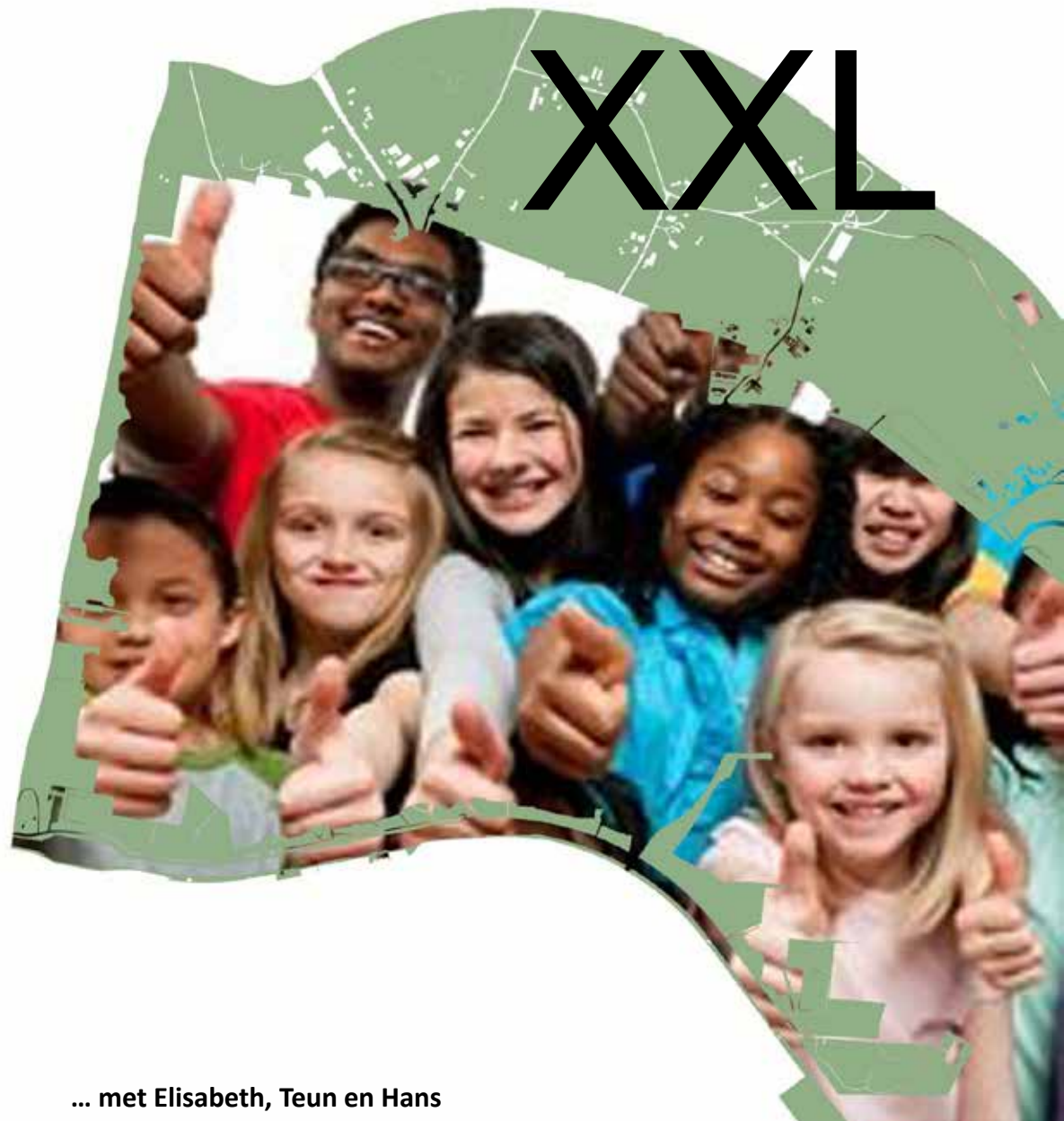
elisabethboersma

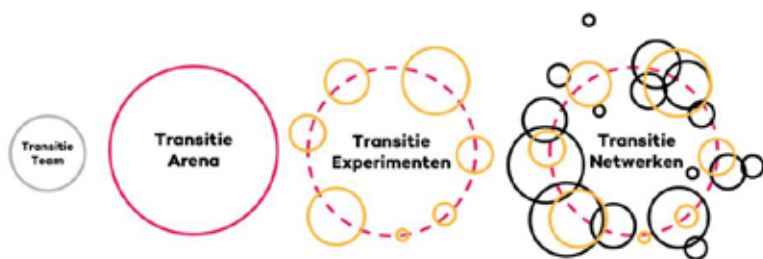
“Dat is vrijdagochtend in Brussel bekendgemaakt door de jury van wat wel de belangrijkste Europese architectuurprijs wordt genoemd. Het is de eerste keer dat een Nederlands project de Mies van der Rohe Award heeft gewonnen.”

TILBURG NOORD

EN HET FYSIEKE DOMEIN

... met Elisabeth, Teun en Hans

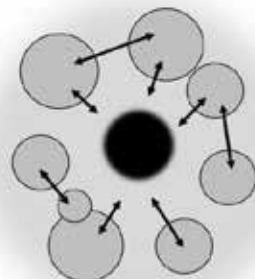

drift for transition

De transitie?

1. Lokale economie
van kwetsbaar naar ontplooiing
2. Sociale infrastructuur
van onbekend naar zichtbaar en verbonden
3. Lokale democratie
van inspraak naar zeggenschap
4. Gebiedsontwikkeling
van geïsoleerde naar gecombineerde functies
5. Beleid
van controle naar stabiliteit

● = Tilburg Noord
● = sectorale systemen

Tilburg Noord als
aangrijpingspunt voor
sectorale transitie

planB.

elisabethboersma

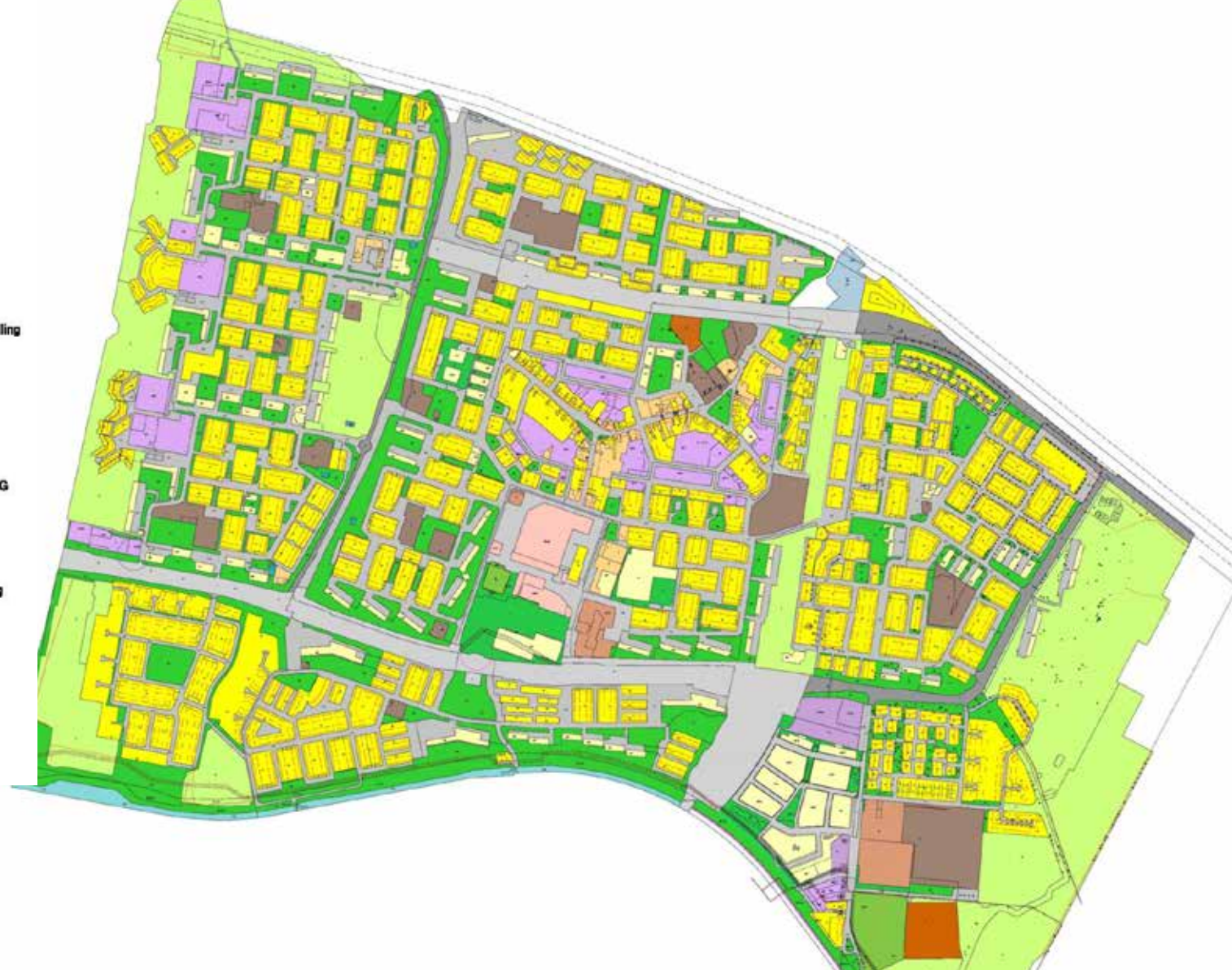
VERKLARINGEN BESTEMMINGSPLAN STOKHASELT 2007

Gebiedsgerichte bestemming

BB	Binnenwijkse Bedruivenreinen (dijer verwijst naar milieucategorie)
G	Gemengde doeleinden
GR	Groenvoorzieningen
M	Maatschappelijke doeleinden
O	Openluchtcreatie en Sport
U	Utiliteitsvoorziening (dijer verwijst naar milieucategorie)
VV	Verkeer en Verbalijf
V+	Verkeer en Vervoer 3 rijst of meer
V	Verkeer en Vervoer max 2 rijstroken
VW	Watersaakkundige doeleinden
W	Wonen
WS	Wonen gestapeld

Perceelsgerichte bestemming

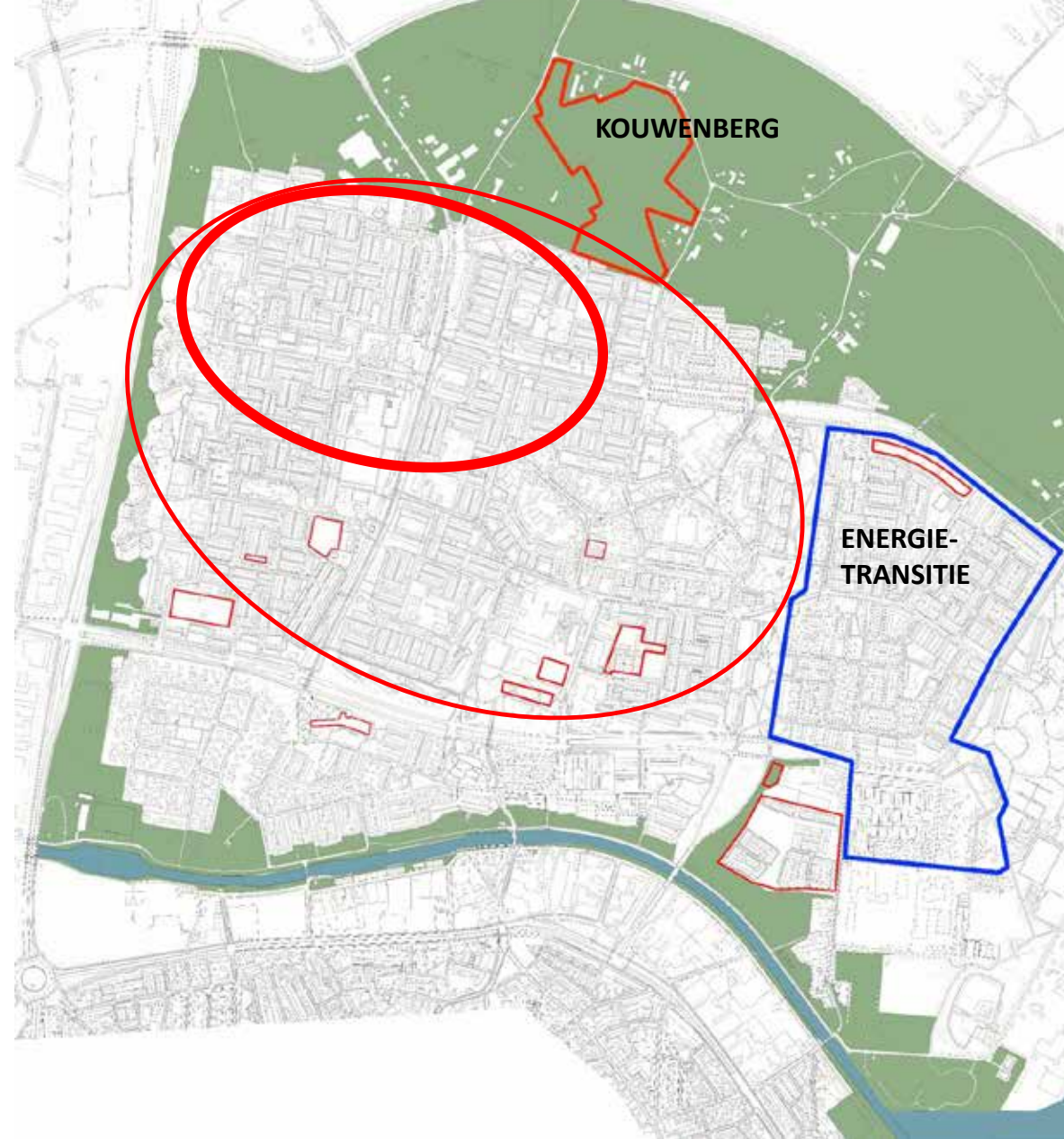
d	Detailhandel
g	Garageboxen
hl	Horeca I
m	Maatschappelijke instelling
p	Perifere detailhandel
r	Recreatie en sport
te	Tank servicestation LPG
u	Utiliteitsvoorziening
z	Zorg en dienstverlening
re	Religieuze instelling

BESTEMMINGSPLAN

EIGENDOM CORPORATIES

KOUWENBERG

ENERGIE-
TRANSITIE

BOUWINITIATIEVEN

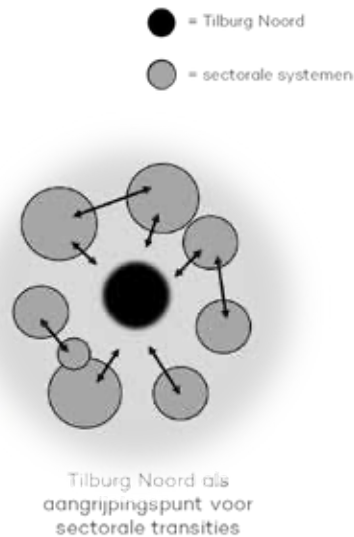
WIJKARENA's: DE WIJK ALS ADVISEREND OPDRACHTGEVER

SECTORALE TRANSITIES

drift for transition

De transitie?

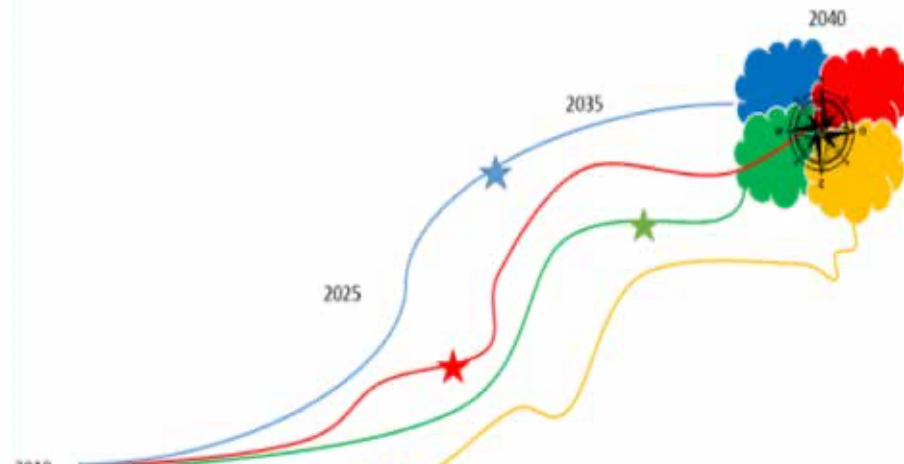
1. Lokale economie
van kwetsbaar naar ontplooiing
2. Sociale infrastructuur
van onbekend naar zichtbaar en verbonden
3. Lokale democratie
van inspraak naar zeggenschap
4. Gebiedsontwikkeling
van geïsoleerde naar gecombineerde functies
5. Beleid
van controle naar stabiliteit

TRANSITIE LIJNEN

drift for transition

Van toekomst naar nu: wat moet er allemaal veranderen om daar te komen?

KOMPAS UIT WIJKARENA

EXPERIMENTEN OP LANGE LIJN

1. Andere woonvormen
2. Billboard-boost
3. Lokale democratie / wijkbudgetten
4. Wijk-doe-plekken
5. Wijkzones: food, natuur, sport, tuin....
6. Foodmarket
7. Rolmodellen

STABILITEIT PLACE TO BE

PLACE TO BE

POWER OF THE PEOPLE

STABILITEIT ONTMOETEN PLACE TO BE

ONTMOETEN PLACE TO BE

STABILITEIT ONTMOETEN PLACE TO BE

STABILITEIT

planB.

elisabethboersma

TILBURG NOORD COLLECTIEVER WONEN

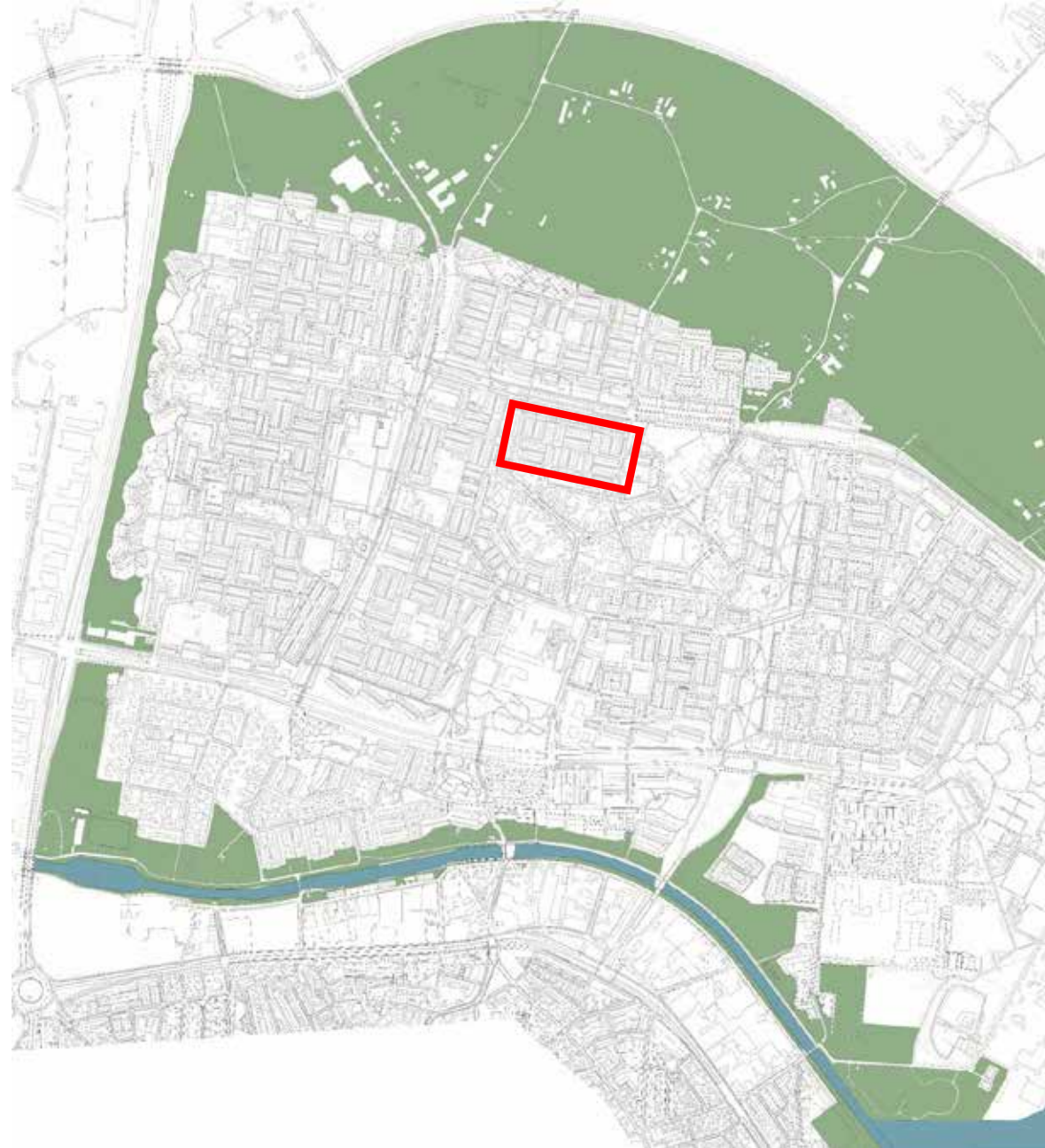

planB.

elisabethboersma

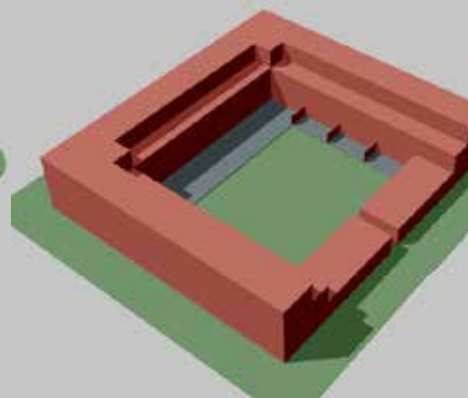
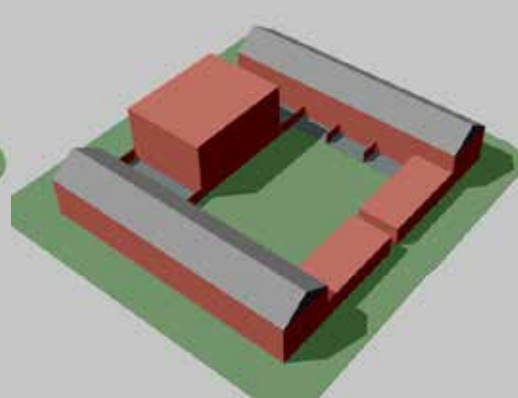
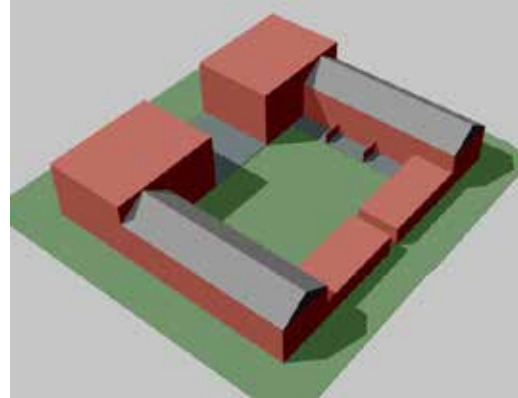
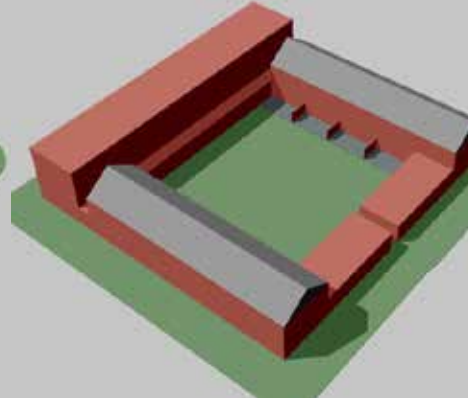
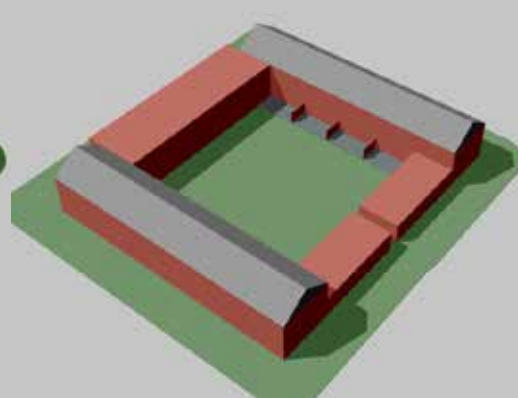
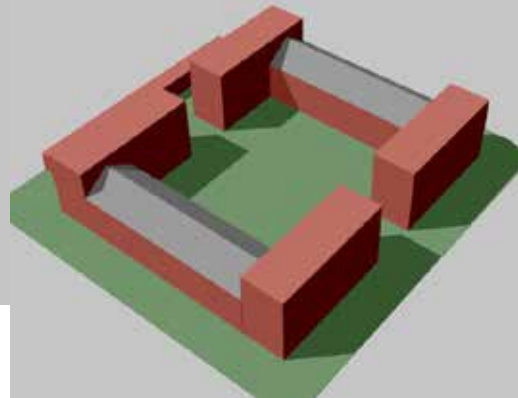
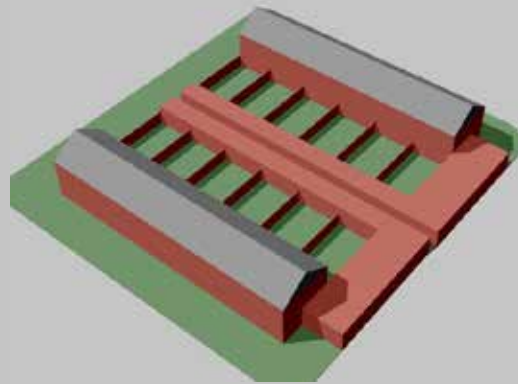
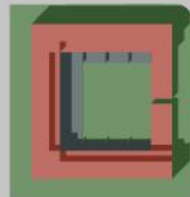
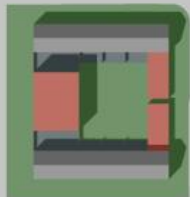
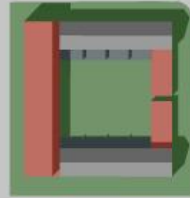
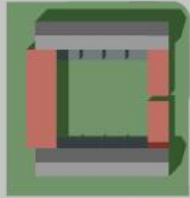
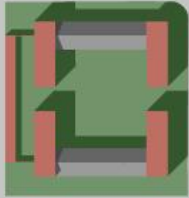
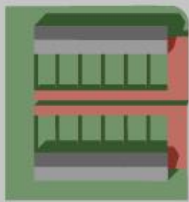
COLLECTIEVER GRONDGEBONDEN WONEN

een voorbeeld...

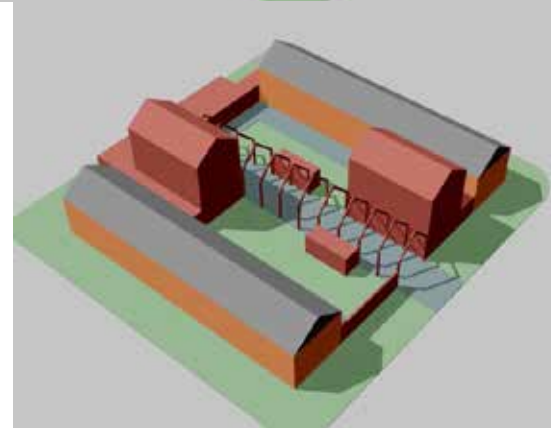
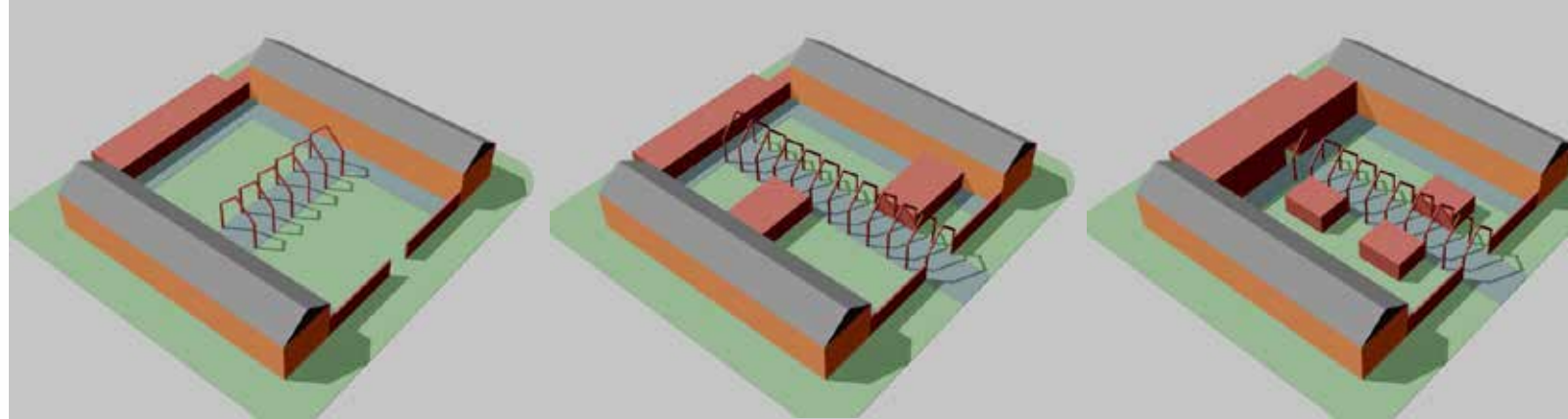
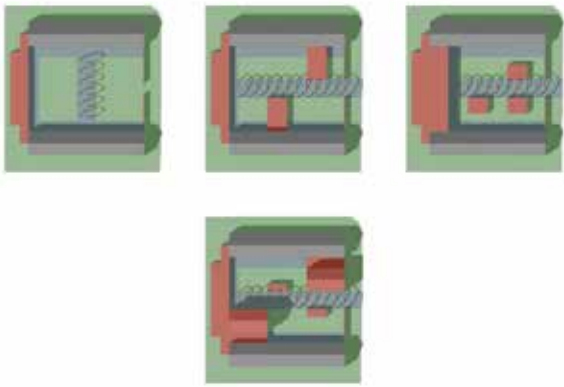

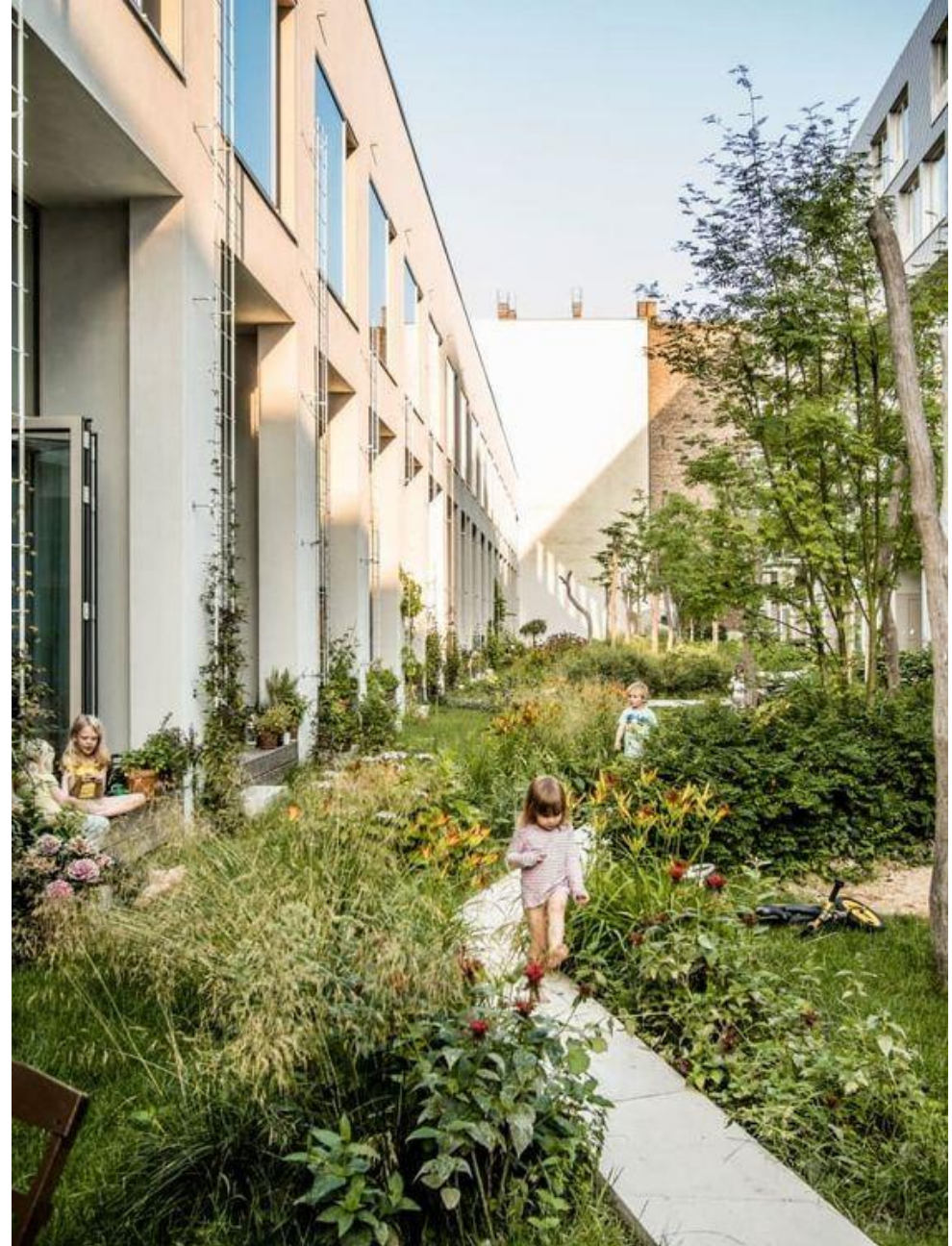

**TOEVOEGINGEN & NIEUWE WOON (-ZORG) CONCEPTEN
TIJDENS VERDUURZAMING BESTAANDE BOUW**

OVERGANG NOORD – LANDSCHAPSPARK PAUWELS

VLASHOFLAAN ALS GRENSLIJN

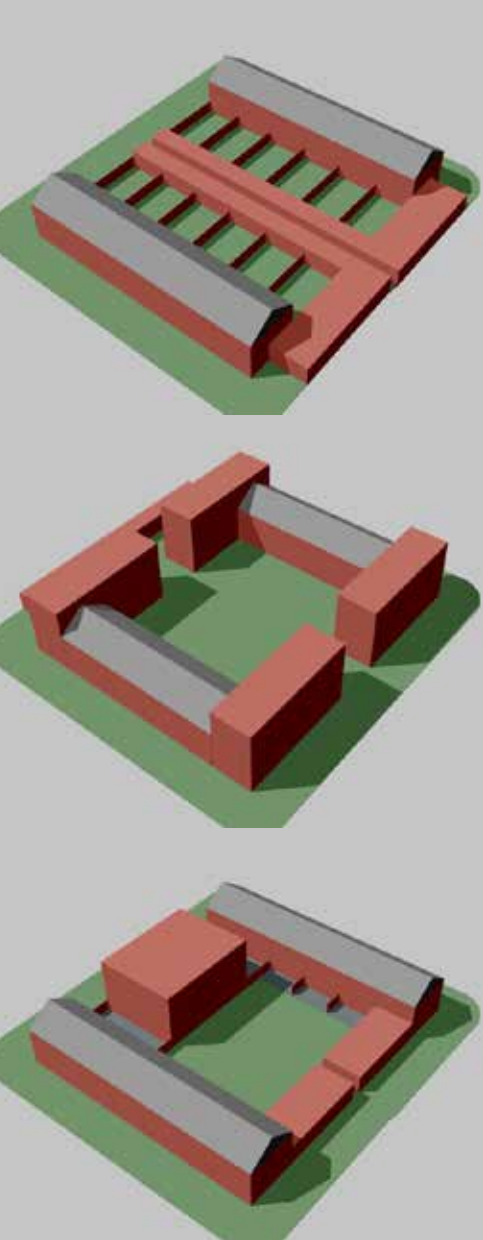

ENCLAVES IN HET LANDSCHAP

planB.

elisabethboersma

DE MEENT, VLASHOFLAAN

ENCLAVES IN HET LANDSCHAP

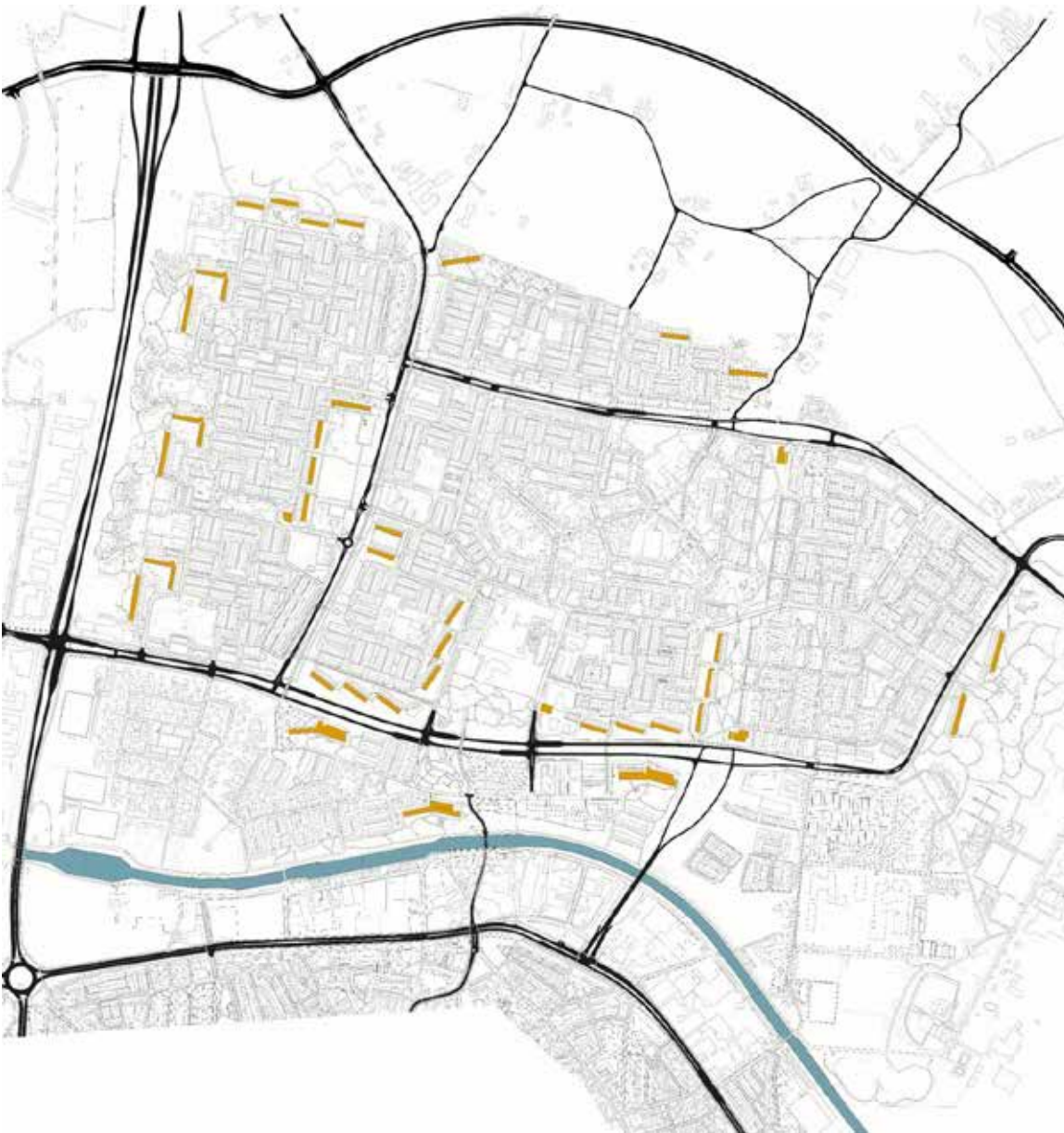

BLOED

ENCLAVES IN HET LANDSCHAP

HOOGBOUW

CREEER UNIEKE APPARTEMENTSGEBOUWEN MET MEER COMMUNITY.
PAK ER ÉÉN BEET...

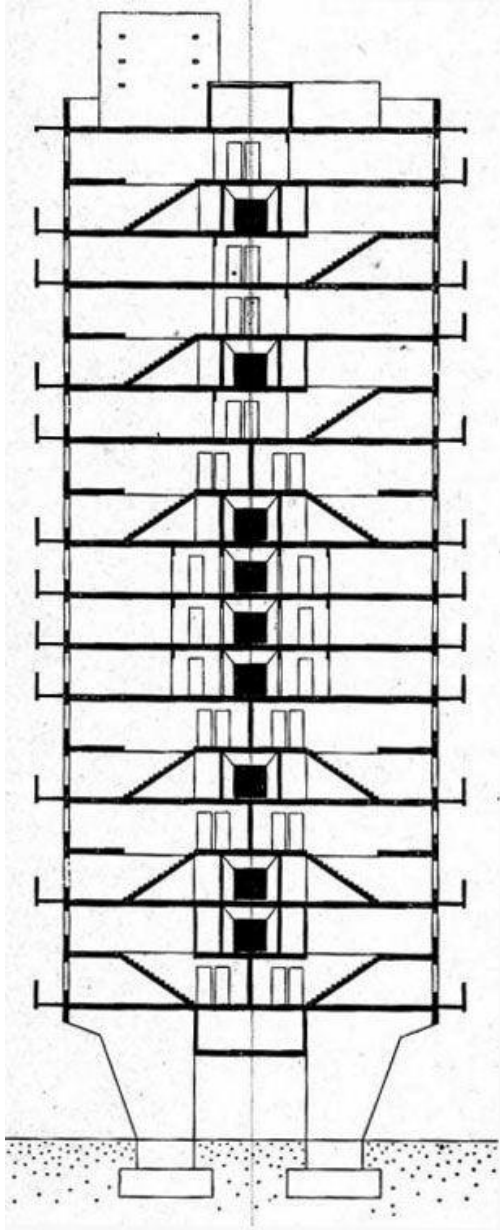

ONTBREKENDE VERBINDING MAAIVELD
GARAGEBOXEN & BERGINGEN OP BG, VERDIEPING 1

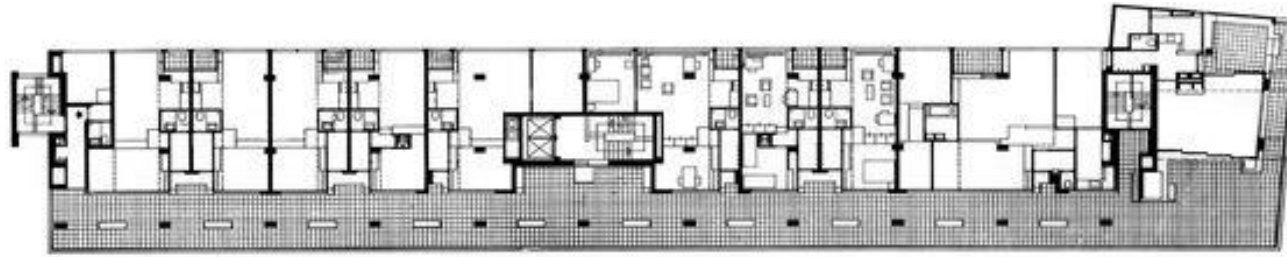
planB.

elisabethboersma

LE CORBUSIER: DE VADER VAN DE MODERNE (EUROPESE) HOOGBOUW

planB.
elisabethboersma

PLATTEGROND 4E VERDIEPING MET TERASSEN

HERMAN HERTZBERGER, STUDENTENHUISVESTING, AMSTERDAM

planB.

elisabethboersma

HERMAN HERTZBERGER: OUDEREN HUISVESTING

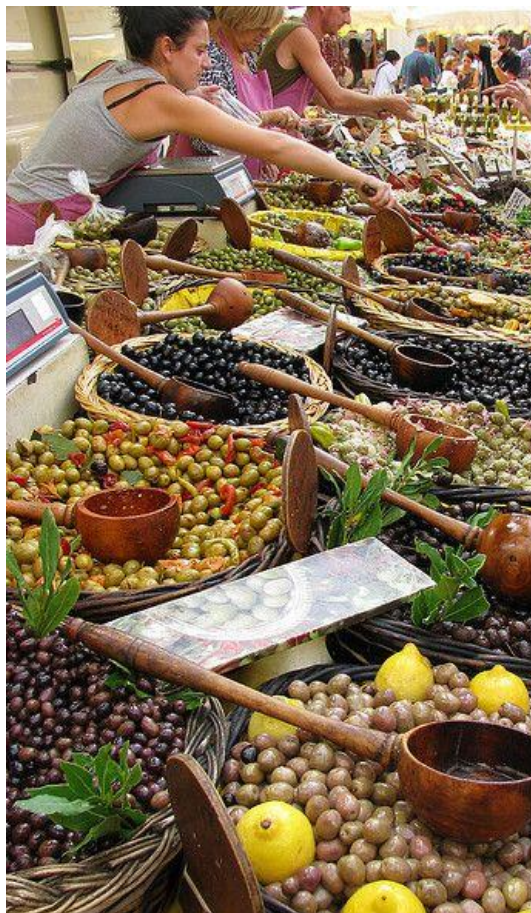

planB.

elisabethboersma

TILBURG NOORD
het grootste restaurant van Tilburg

restaurant-for-a-day

EEN ICOON VOOR ONTMOETEN... MAAR DAN OOK MET: TAKTOUKA, CHAMIA CAKE, KEBDA, COUSCOUS, HALLOUMI SALADE, MAKDOUS, SHANKLISH,

planB.

elisabethboersma

Villa-Noord

Villa-Noord

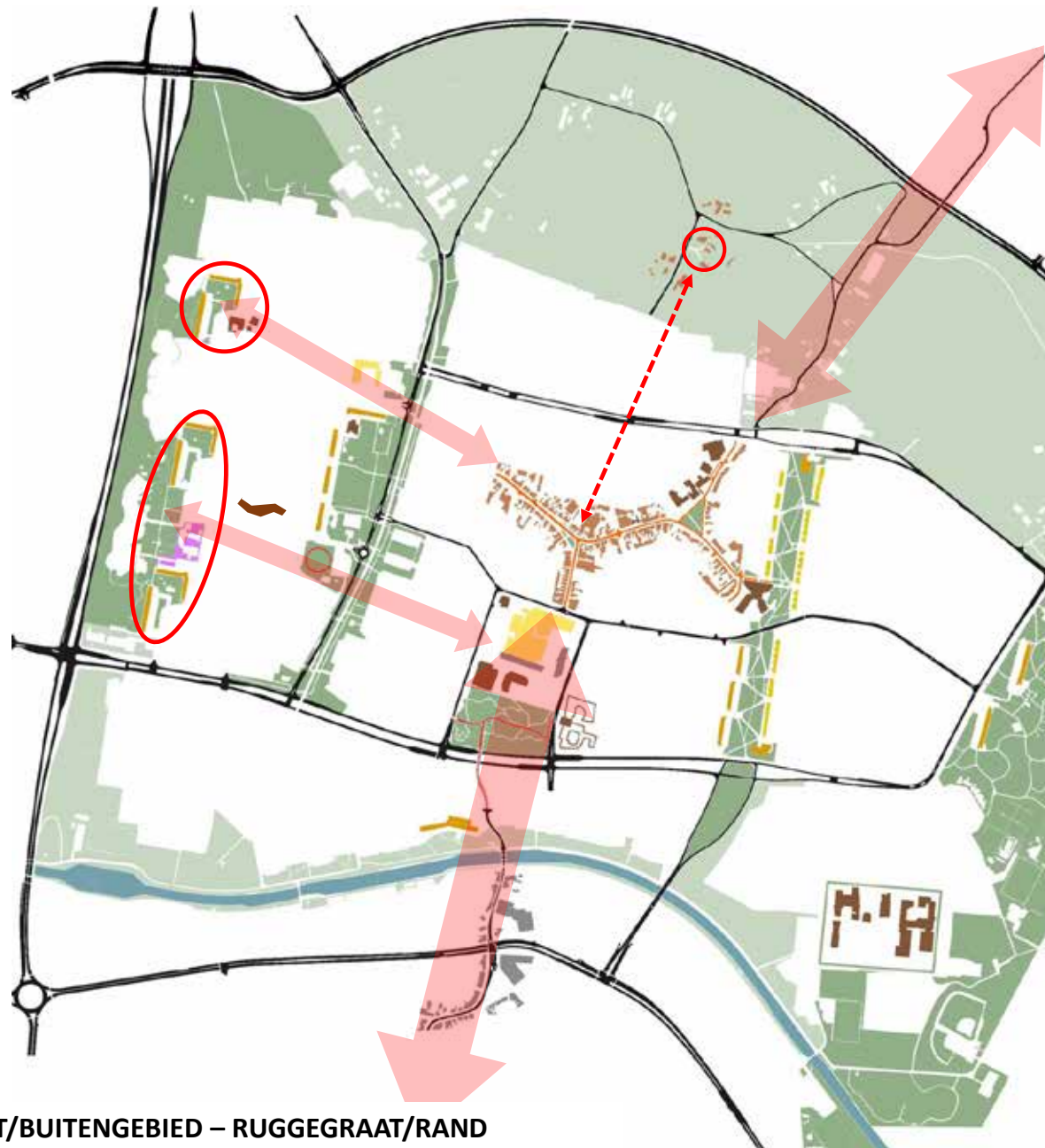
planB.

elisabethboersma

VERBETEREN, SOMS HERSTELLEN
DOOR
VERDER TE WERKEN OP WAT ER IS

WIJKZONERING: EEN TOEGEVOEGD RELATIEPATROON – STAD/RUGGEGRAAT/BIJTENGEBIED – RUGGEGRAAT/RAND

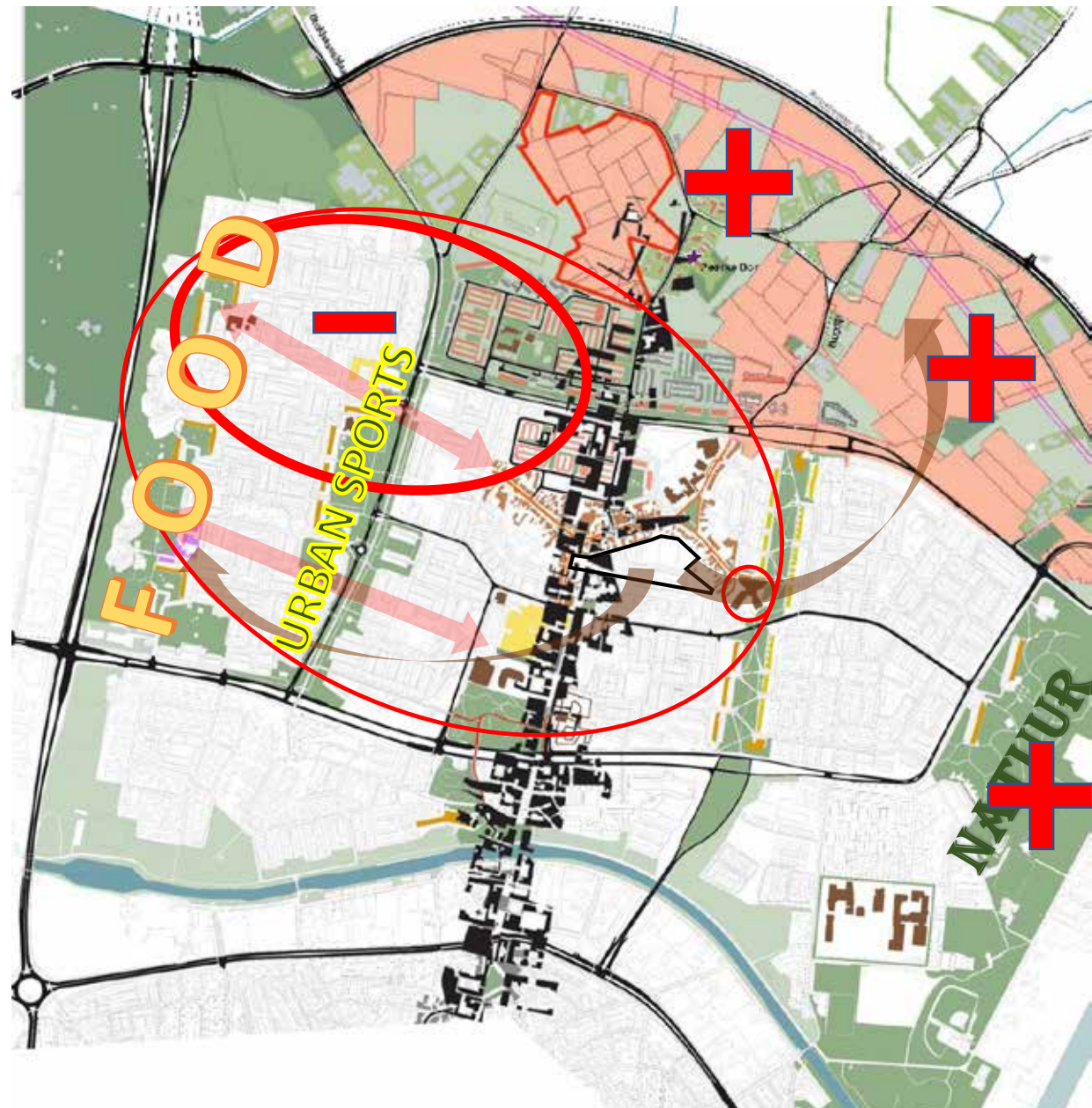
WIJKZONERING: LABEL DE OPENBARE RUIMTE irt SOCIAAL-ECONOMISCHE CONTEXT

VEREVENING

SOCIAAL-ECONOMISCH

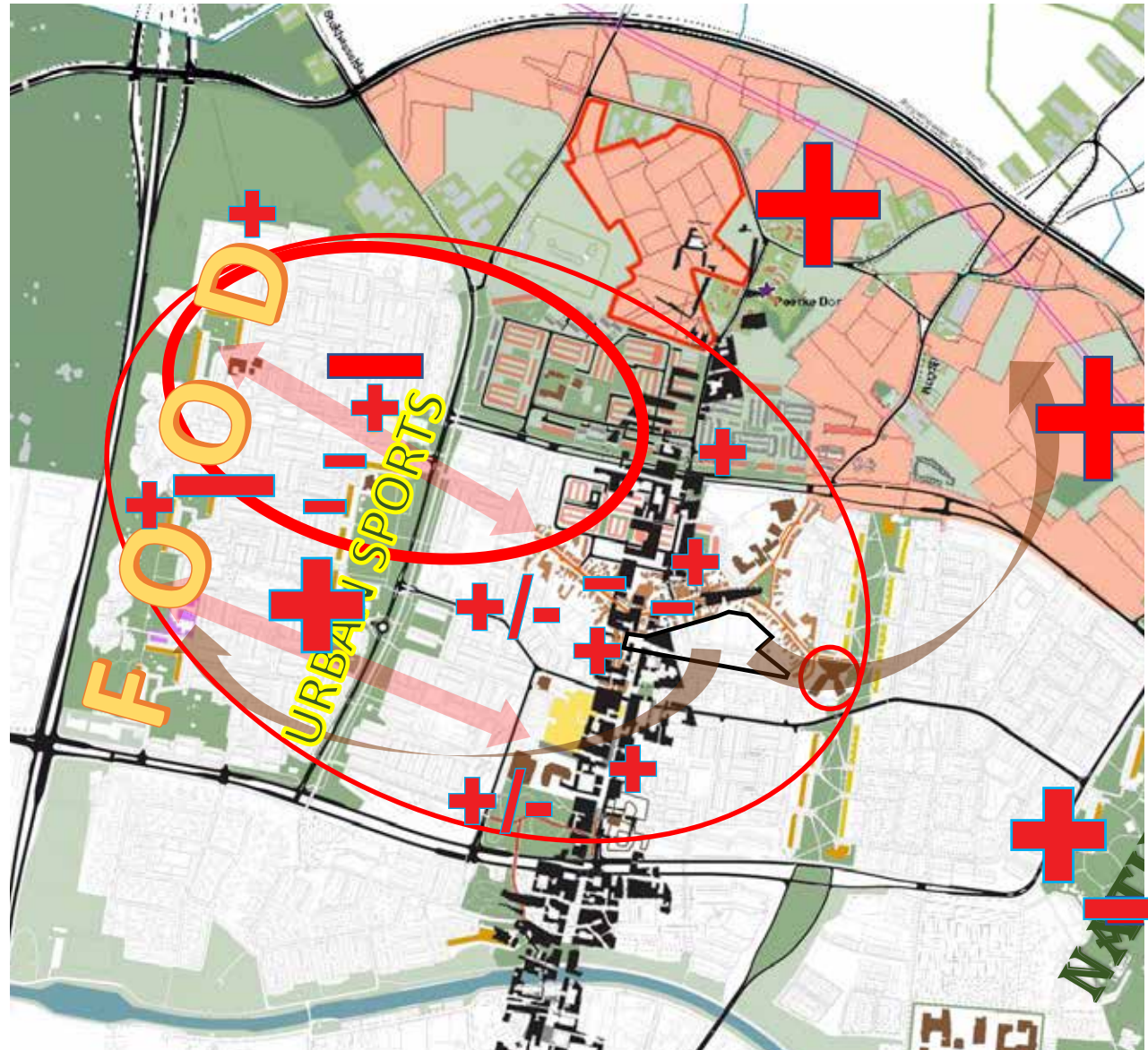
SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK

RUIMTELIJK

Experimenten op lange termijn

1. Inzetten op verevening op stadsdeel
Waar zijn tekorten (-), waar zijn winsten (+)
2. Inzetten over langdurige samenwerking
Corporatie & Marktpartijen & Gemeente
3. Werken aan en in vertrouwen
5 doorbraakinitiatieven
 1. project transformatie Stempels (+)
 2. project transformatie Flats (+)
 3. project Food (-)
 4. project Urban Sports /Art Village (-)
 5. Wijkarena als Opdrachtgever

**WAT
ZIEN WE**

ELDERS

VERSCHUIVEN

**WAT IS
JOUW
VERHAAL**

ATELIER FISCHBACH

FUTURE STORIES

OF WATER, SOIL AND BORDERS

planB.

elisabethboersma

*"TO UNDERSTAND THE FUTURE AND ENHANCE OUR ABILITY FOR
LONG TERM THINKING WE NEED TO CONNECT TO THE PAST,

TO UNDERSTAND SCIENCE WE NEED MYTHOLOGY,

TO UNDERSTAND A GLOBAL ISSUE IT MUST BE UNDERSTOOD
LOCALY AND PERSONALY."*

Andri Snaer Magnason

ATELIER FISCHBACH

7 generaties terug en vooruitkijkend
om echt duurzaam te werk te kunnen gaan

MAAK

HET

PERSOONLIJK

GEEF

HET

VOORBEELD

BUURTBLOK - WONEN ALS EEN SERVICE

planB.

elisabethboersma

BUURTBLOK - WONEN ALS EEN SERVICE

+

=

betaalbare,
duurzame
en gezonde woningen

BUURTBLOK - WONEN ALS EEN SERVICE

+

=

betalbare,
duurzame
en gezonde woningen

+

mobiliteit

LEASEN / VAN WIE IS DE WONING / KWALITEIT

niet langer het domein van auto's, straatverlichting en spijkerbroeken. De maatschappelijke trend 'van bezit naar gebruik' slaat over naar de woningmarkt. Het woonconcept Buurblok biedt wonen aan als dienst: circulaire woningen, onderhoud, duurzame energie en elektrisch vervoer in één pakket.

planB.

elisabethboersma

GA

VAN HET

GEBAAANDE PAD

**NEEM
VERANTWOOR-
DELIJKHEID**

> opgave corporatie is weten wat er speelt in de wijk, bij bewoners

>> ACTIE: 6 opbouwmedewerkers vooruit de buurt in, mensen leren kennen, netwerken in de buurt kennen, aanspreekpunt zijn.

In gesprek met bewoners over praktische zaken, maar óók over de sociale temperatuur in de buurt.

Bernice Kamphuis

VAN WIE 'IS' PARTICIPATIE

De volgende stap in bewonerscommunicatie. Bernice Kamphuis, kwartiermaker bij aannemer Knaapen. vooruitstrevende plan om een sterke en langdurige koppeling te maken tussen de bouwtechnisch en sociale opgaves van buurten. In 2025 starten naar verwachting de eerste proefprojecten met de nieuwe aanpak, maar Kamphuis geeft nu vast een kijkje in de keuken. 'We streven naar een gebiedsgerichte aanpak waarbij we ons langdurig aan een buurt verbinden als wijkaannemer.'

planB.

elisabethboersma

NEEM VERANTWOOR- DELIJKHEID

waar het niet vanzelfsprekend is dat jij dat doet

CREËËR

NIEUWE

WERKELIJKHEDEN

> voor corporaties is woningsplitsing heel interessant in het creëren van nieuwe woningen, te meer daar gezinswoningen veelal bewoond worden door 1 persoonshuishoudens. Het is echter een ingewikkelde procedure bij gemeenten.

>> ACTIE: Smits Vastgoedzorg heeft zijn eigen methode en proces ontwikkeld, waardoor zij voor corporaties het woningsplitsen kunnen aannemen. Ontzorging?

WIE NEEMT DE LEIDING, HET RISICO

Binnen de bebouwde omgeving door middel van integrale wijkaanpakken van splitsen, uitbouwen, optoppen, renoveren, gebruiken van restructuurte en herstructureren.

planB.

elisabethboersma

DURF

TE

DOEN

tegen beleid en regels in, maak nieuwe (spel)regels

**VERBIND
OPGAVEN**

> in veel wederopbouwwijken is een hoge mate van werkloosheid alsook een sterke drive om mee te willen doen.

Tegelijk zien wij als bouwbedrijf dat vakmensen steeds moeilijker te vinden zijn.

>> ACTIE: Volkder Wessels Inclusief opgericht: leidt mensen uit de wijken op waar gewerkt gaat worden. Werkt zo duurzaam aan nieuw personeelsbestand.

“

Daadwerkelijk sociaal ondernemen kent op de langere termijn alleen maar winnaars. De samenleving die wel vaart bij werk. De mensen die een serieuze kans verdienen. En VolkerWessels dat zijn kracht ontleent aan zijn vakmensen.”

Annette Pasveer

WERK TELT !

Werk is het fundament onder welzijn en welvaart. Hoe meer mensen een betaalde baan hebben, hoe beter dat is voor onze economie. Werk maakt het leven een stuk aangenamer. Voor de samenleving, maar vooral ook voor de mensen zelf. Een betaalde baan geeft immers ritme en structuur en biedt mensen de mogelijkheid om in het eigen levensonderhoud te voorzien en mee te doen in de maatschappij. Werk is randvoorwaardelijk voor participatie, neemt veel hulpvragen weg en verhoogt het gevoel van eigenwaarde, zelfredzaamheid en maatschappelijke betrokkenheid. Kortom, werk telt in alle opzichten. Dat is het uitgangspunt van VolkerWessels Inclusief.

planB.

elisabethboersma

DUS

Andere partners BEWEGEN door:

Maatschappelijk welzijn boven eigen organisatie belang te zetten.

Innoveren, vernieuwen, doen wat we nog niet kennen.

Deel je geleerde lessen, werk nauw samen met 'concurrenten', wordt collega's.

Want: De route naar de oplossingen van morgen vinden we door samen op te lopen.

Werk vanuit het maatschappelijk belang, spreek je uit, vraag anderen daarnaar.

Vraag altijd naar de integrale visie op de wijk, -hopelijk- opgesteld vanuit bewoners in een innovatieve coalitie (corporaties, gemeenten, marktpartijen, welzijn, zorg, etc), zodat je weet de ambities voor de wijk zijn.

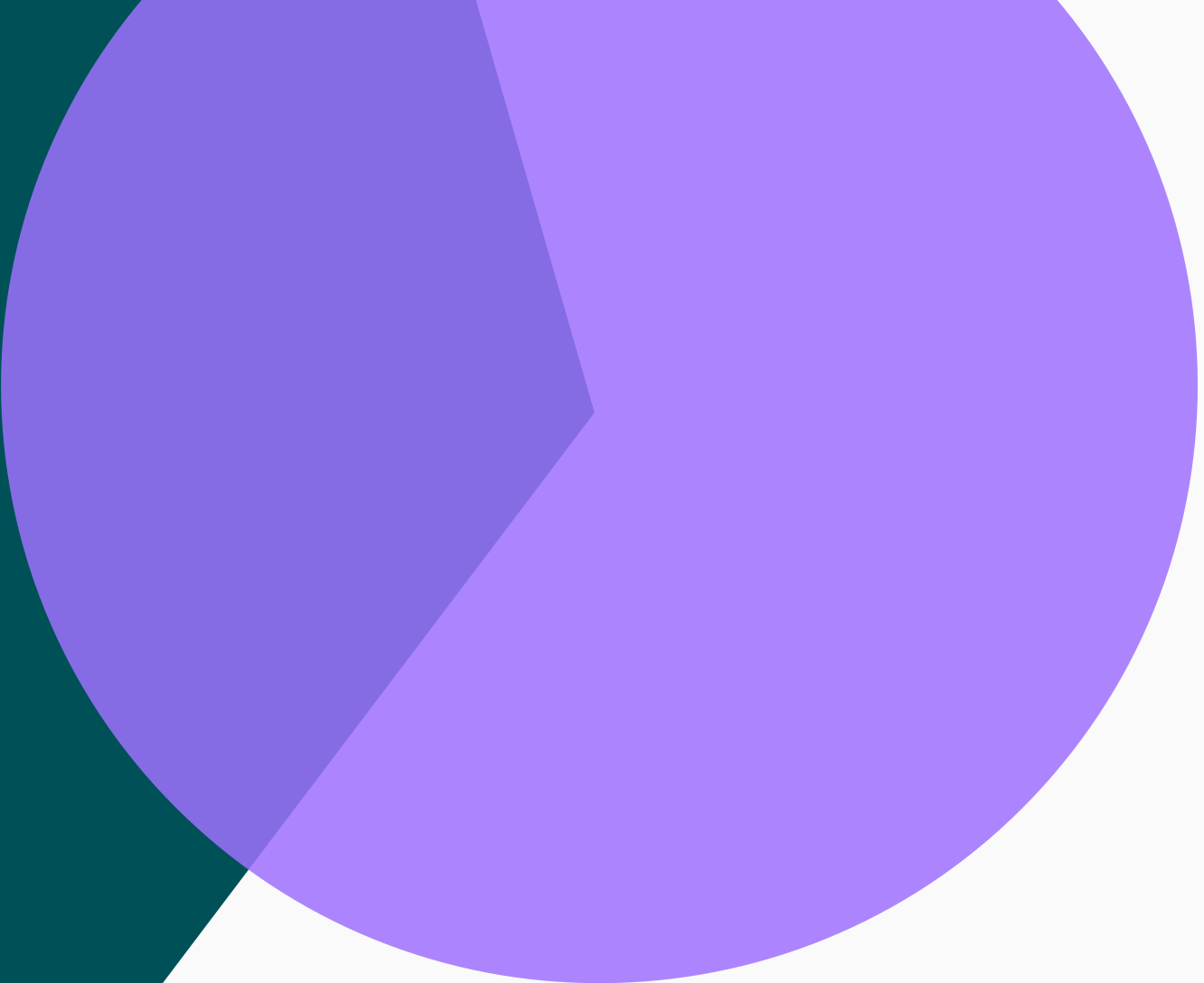
Verbind sociaal-economische, sociaal-maatschappelijke en ruimtelijke opgaven.

Zoek -al dan niet- binnen de ambities urgentie waarin jij op een onverwachte wijze kunt bijdragen.

Waar verras jij je potentiële partners mee, en spreek je je tegelijk uit.

en dit ...

is het begin

NRP

Dank voor jullie tijd!

e.boersma@nrp.nl / 0624580545

nrp